

ZE HEBBEN HEM

Op een dag in de maand Juli zaten Simpelaere en Bakelandt in de bossen rond Hooglede, toen ze een bezembinder in de dreef bemerkten.

— Dat is Busschaert vader! riep de eerste verrast.

— Hij leurt met bezems, zei de ander verachtelijk, terwijl hij recht naar de man ging.

— Kapitein! en de bezembinder sprong van verwondering achteruit. Waarlijk, 't is onze kapitein!

— En gij zijt Busschaert! Ge hebt uw eed vergeten.

— Mijn eed?

— Ja. Ge hebt mij verlaten, mij laf in de steek gelaten en nog wel op 't ogenblik, dat ik uw zoon wilde verlossen.

— Mijn zoon! Ha, de arme jongen zit in 't kot. Men gaat hem de kop afdoen. Dat is uw schuld. 't Is door u, dat hij gepakt werd.

Bakelandt wilde de man bij de keel grijpen, hem op de grond smijten, op hem zijn woede koelen. Maar in tijds bedacht hij zich. Hij moest immers mannen bijeen verzamelen, om de bende weder in te richten.

— 'k Kon er toch niets aan doen, hernam hij.

— Waarom moest mijn jongen voor zieke spelen? Waarom deedt ge het zelf niet?

— Omdat uw zoon zo meesterlijk veinzen kan. Maar wie had kunnen voorzien, dat alles zo zou aflopen? Kom, Busschaert, laten wij daarover geen ruzie maken. Ik heb uw zoon willen bevrijden, maar men heeft niet naar mij geluisterd. En thans leurt ge met bezems?

— Ja, in afwachting, dat ik gepakt word!

— Hoe, zo wanhopig?

— Weet ge dan niet dat veel kameraden in de gevangenis zuchten?

— En moeten we daarom met de kop naar beneden lopen? O, als de anderen wilden, ze zouden wel los geraken.

— Zijt ge zot! riep Busschaert met een vloek. Ze zijn vast en blijven vast!

— En ik zeg, dat ik ze uit de kerker durf halen, ja, uit de kerker te Brugge.

— Hoe?

— Dat kan ik nog niet uitleggen. Maar eerst moet ik de mannen bijeen hebben. Blijft ge bij ons?

— Ik wil wel.

— Gij, Simpelaere en ik, dat is weer drie. Wij staan vijf gendarmen. Weet ge nog mannen wonen?

— Ja, Pieter Hemst is te Ichtegem daghuurder bij een boer. Hij zal wel willen meedoen, want hij is geen ogenblik gerust. Als er iemand op 't hof komt, verbleekt hij al, vrezend dat het een dienaar van 't gerecht is. Jan Golbert leurt nog altijd met vis en Vormezele is, gelijk vroeger, metser te Roeselare. Mijn dochter woont te Thorhout en zou als voorheen de gestolen goederen weer verkopen. 't Staat met de bende zo slecht niet, als velen denken. 't Is maar een oproer geweest van Bruneel en Daneel en enige anderen. Ze zitten allen achter slot. Zo gij u vertoont, zullen de overigen u weer gehoorzamen.

Bakelandt's oog schitterde.

- Zoudt ge denken ? vroeg hij op blijde toon.
- Ik ben er zeker van, want de meeste kameraden weten niet wat te doen en gevoelen zich angstig, ze zouden niet beter vragen dan weer bij u te zijn.
- Dan moeten we er seffens werk van maken. Hoort ge dat, Simpelaere ? Ehwel, er zullen nog veel gendarmen dood liggen, voor ze ons hebben. Zo 't nodig is, verhuizen we. Ons land is groot genoeg.
- Maar eerst de gevangenen verlossen ! viel Busschaert in.
- Natuurlijk we blijven hen getrouw. Waar gaan we naar toe, om alles weer te regelen ?
- Ik zou zeggen naar de Kapelhoek, hernam Busschaert.
- Bij Babbe Stuite ?
- Ja, en ze zal ons met vreugde ontvangen. En daar kunnen we anderen doen komen.

Nabij het bos van Wijnendale stond een tweewoonst, de Ermitage geheten. De eigenaar woonde in 't ene huis, en 't andere had hij verhuurd aan Barbara Bruneel, bijgenaamd Babbe Stuite.

't Was ongeveer een maand na de ontmoeting van de roverhoofdman en Busschaert.

De Decker, de eigenaar der Ermitage, zat met zijn vrouw in 't hofje, toen hij een man zag naderen, die bij de buurvrouw binnen ging.

— 't Spel herbegint, zei De Decker. Ik vertrouw al het volk niet, dat 's nachts bij Barbara komt. Onze gebuur zegt wel, dat het leurders zijn, die de bezems, welke ze maakt, komen opkopen. Maar waarom trekken die gasten in de nacht zo dikwijls naar hier ?

— En vreemd, sprak de echtgenote, dat die zogenaamde leurders gedurende bijna een gansch jaar hun bezoeken gestaakt hebben.

— Nu wij ze weer zien, horen we ook van meer aanvallen.

— 'k Ga van nacht eens wakker blijven, zei De Decker 's avonds. Ik moet zeker weten, of die zogenaamde leurders eerlijke mensen zijn.

— Pas maar op, want 't zijn misschien gevaarlijke kerels, waarschuwde zijn vrouw. Wat gaat ge doen ?

— Ik zal met mijn oor tegen de muur liggen.

't Draaide naar tien uur. Een voor een slopen een vijftal mannen in de woning van Babbe Stuite.

De roverhoofdman was de laatste. Men herkende weer de oude Bakelandt. Alle wanhoop en ontmoediging schenen geweken.

— Ehwel, sprak hij, toen het gezelschap voltallig was, onze zaken gaan weer goed, niet waar ? Deze nacht heb ik met Simpelaere een man van kant gemaakt. Hij droeg veel geld bij zich. Hier zijn de geelvinkjes.

En hij schoof een stapeltje goud over de tafel. Hij deed dit wat ruw, want twee, drie stukken rolden op de vloer. De Decker lag langs de anderen kant met zijn oor tegen de muur. Hij hoorde 't gerinkel van het geld.

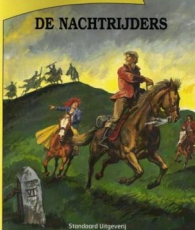
— Men telt geld, fluisterde hij. Ze zijn zeker met velen, want ze spreken door elkander.

HEC LEEMANS

91

BAKELANDT

DE NACHTRIJDERS

Standaard Uitgeverij

— Kunt ge niets verstaan? vroeg zijn vrouw, die sidderde bij de gedachte, dat daarnaast wellicht moordenaars waren.

— Neen, maar 't zijn ruwe kerels, dat hoor ik wel.

Toen in de andere woning de buit verdeeld was, haalde Babbe de fles voor de dag. De mannen begonnen te drinken.

— Waar is de oude Roze toch! vroeg de vrouw. Nu ik u drank schenk, vallen mijn gedachten op haar.

— Dood, sprak de kapitein kort.

— Gestorven van een ziekte? hernam Babbe.

— Ja, maar van een aardige ziekte. Ik heb ze de hals omgedraaid. Ik wilde haar de weg naar 't schavot besparen.

— Dus, ge zoudt dat mij ook doen? vroeg het wijf.

— Ge zijt toch geen negentig jaar.

— Neen, drie en zestig.

— Gij zoudt kunnen vluchten.

— Zo rap als gij.

— En dat kon Roze niet. Haar benen waren te stram. Had ik dus geen gelijk, haar al 't verdriet van kot en schavot te besparen?

— Ja! Ja! riepen de rovers.

— En zulke oude wijven hebben hun verstand niet meer. 't Zijn gelijk kinderen. Ze zouden er alles maar uitlappen voor de rechtbank.

Babbe die, van de drank, al een half kwint weg had, werd opeens vreselijk bang.

— Zijt ge niet beschaamd om een oud vrouwmens aldus de dood in te doen gaan?

Bakelandt keek haar aan en begon er vermaak in te vinden haar te treiteren. Iemand voor de gek houden was, wanneer hij goed gezind was, een zijner voor-naamste liefhebberijen.

— Babbe, zei hij, een oud vrouwmens kan op die ouderdom toch voor niets goed op de wereld meer dienen.

— Maar hoe ouder men leeft hoe meer men aan het leven houdt.

— Maar dat wijf, zoals ik u zei, kon de bende schaden.

— Wat geeft dat?

— Wie de bende in de weg loopt moet er aan, 't zij hij oud of jong is!

— Dan wacht mij ook dergelijk lot.

— Waarom zou u zulk lot wachten?

— Als men u niet meer nodig heeft dan wringt men u eenvoudig de nek om.

— Maar ge zijt toch wat te jong in vergelijking met Roze, ge zijt nog 'n flinke vrouw en ge loopt als een haas.

— Ja, ik denk dat ik mijn benen, eenmaal, nog zal moeten gebruiken.

— Voelt ge schrik, Babbe?

— Wie zou 't niet? Een oude vrouw van kant maken omdat zij stramme benen krijgt.

En Babbe begon te schreien.

Allen lachten.

— Lacht gij heden maar, kermde de oude. Wie weet hoe spoedig ik het lot van Roze zal delen. De arme vrouw.

Bakelandt dacht er aan ook Babbe de nek om te wringen; men kon nooit weten met zo'n overgevoelig wijf! Ze moest uit schrik eens aan het praten gaan!

— Ik zal dat wijf in 't oog houden, zei hij in zich zelf. We hebben al praters en praatsters genoeg en nu begint ons leven weer vrolijk te worden. Het mag niet gestoord worden! Opgepast! Bakelandt!

En zich een vrolijk air gevend riep hij:

— Kom vrouw, schenk de glazen nog eens vol. En laat ons drinken op de gezondheid en 't lange leven van vrouw Babbe.

De drank begon te werken.

Pieter Hemst, een kerel met een verdierlijkt gelaat, wilde een liedje zingen.

— Voor de duivel niet! zei Babbe. We hebben geburen.

— Zend ze naar de andere wereld! riep Hemst ruw.

— Om zelf in 't kot te geraken, hernam de vrouw. Ze denken nu, dat ge bezemkopers zijt. Ze laten mij gerust; we zullen hen ook niet hinderen.

— Neen, viel de hoofdman in. 't Is van goed op te letten.

— Ik zou anders zo gaarne 't liedje van Bakelandt willen zingen, vervolgde Hemst met schorre stem. Bakelandt, de grootste rover van ons land. Ik zeg maar leve de kapitein, die zich weer over ons ontfermd heeft. Ha, ha, ze hebben ons nog niet.

— Maar, kapitein, vroeg Busschaert, wanneer gaan we nu naar Brugge, om de gevangenen te bevrijden?

— Nog wat geduld. Ik maak een plan, maar ge verstaat, dat alles wel gewikt en gewogen moet worden. Bovendien we hebben nog wat tijd, want ze zullen ze niet oordelen. Ze wachten eerst op mij!

Bakelandt had tot heden niets in het werk gesteld om tot de verlossing der gevangenen over te gaan. Hij dacht e zelfs niet aan. Maar om de deugnietierij kracht te geven voegde hij er bij:

— Ik zal een dezer dagen naar Brugge gaan om te zien hoever de zaken staan en, ge moogt er van verzekerd zijn Busschaert, dat, voor er veertien dagen verlopen zijn, uw zoon terug hier zal zijn. Kom, laat het aan ons hart niet komen en laat ons drinken!

De ellendelingen bleven nog een half uurke bij elkander.

De Decker, die nog immer op de loer lag, hoorde een geschuifel van stoelen.

— Ze vertrekken! vezelde hij. Wacht, ik ga hen bespieden.

Op zijn tenen sloop hij naar de zolder en opende onhoorbaar het kleine venster.

Hij hees zich aan de dakbalk op en zag naar buiten.

— Tot overmorgen, hoorde hij iemand zeggen. Slaap wel, Babbe.

De Decker bemerkte vijf gedaanten die in de duisternis verdwenen.

Nu twijfel ik niet meer, sprak hij, toen hij weer beneden was. En overmorgen komen ze terug. 'k Kan de vrederechter dus goed inlichtingen geven. Nu gaan we stillekens naar bed, opdat de buurvrouw niets hore. Morgen moet ge haar behandelen zoals altijd. Gebaar van niets.

De Decker kon die nacht niet slapen. De gedachte, dat een deel zijner tweewoonst de verzamelplaats was van rovers, greep hem hevig aan. Wie had dat durven peinzen van Barbara Bruneel?

..

't Was de tweede dag na de samenkomst op de Ermitage, die door De Decker afgespied was. In het huis van de vrederechter te Hooglede waren 's avonds talrijke gewapenden verenigd. Gendarmen en veldwachters der omliggende gemeenten zaten daar, om te beraadslagen over de tocht naar de Ermitage.

Neen, Dikke Kiere, zoals de vrederechter algemeen genoemd werd, had de inlichtingen van De Decker niet met onverschilligheid aangehoord.

't Was reeds negen uur, toen men besloot te vertrekken.

Kiere had ook de hulp van enige sterke boerenzoons gevraagd en verkregen. Snel trok men naar de aangeduide plaats. Er werd onderweg niet veel gesproken; ieder was vervuld met de komende dingen. Wie weet, zou men Bakelandt niet vangen?

Weldra stond de politie voor het huis.

— Deze deur, fluisterde Frans.

Het kleine lichtje, dat men even zag flikkeren, verdween eensklaps.

— De woning omsingelen! beval de aanvoerder. En nu de deur instampen.

Drie gendarmen stelden zich met de rug tegen de deur. Deze moest zeer zwak geweest zijn, want in een ogenblik viel ze in.

— Met een lantaarn vooruit!

Er was niemand in de kamer.

— Ze zijn weg! riep de veldwachter op spijtigen toon.

— Weg! hernam de vrederechter. Dat kan niet zijn! Ze zijn hier, zeg ik u.

Stamp de deur in!

De Decker stond nu ook in huis.

— Ze moeten er zijn, sprak hij, want ik heb stemmen vernomen. Die deur is van de geitenstal. Wellicht zitten ze daar.

— Wapens gereed! gebood Dikke Kiere.

En nu de deur in!

De deur lag al plat. Een der gerechtsdienaars trad met zijn lantaarn binnen.

— Leeg! tierde hij.

Maar een zijner makkers woelde met zijn zwaard in een hoop stro. Een akelige schreeuw klonk. Een man sprong op. 't Was Pieter Hemst. In zijn rechtervuist klemde hij een mes. Maar een gendarm sloeg het met zijn zwaard weg en de rover werd gevat. Een klein gebocheld manneke wilde langs de muur wegsluipen.

Maar de vrederechter bemerkte het en greep het vast.

— Bij mijn ziel, 't is Golbert, de viskoopman! riep hij ontsteld.

Twee anderen namen de dwerg over en knevelde hem, gelijk men met Hemst gedaan had. Nu ook sprongen Simpelaere en Bakelandt recht. De eerste bood geen weerstand. Maar de kapitein ging te werk als een bezetene.

Toen twee gendarmen hem naderden, gaf hij ze bliksemsnel zo'n geduchte stoot, dat ze tegen de muur vielen. Met zijn mes wilde hij de vrederechter te lijf. Een veldwachter richtte zijn pistool op de bandiet en riep:

— Achteruit of ik schiet u omver.

Maar voor hij de haan kon overtrekken, veranderde Bakelandt van richting en sprong naar een andere hoek. Nu drong heel de hoop op hem aan. Er was geen

HEDD LEEHMAN'S

102

BAKELANDT

HET WEENSE COMLOT

Standard Uitgeverij

ontvluchten mogelijk. Met een vloek wierp hij zijn wapen neer, stak zijn handen uit en sprak :

— Hier is Bakelandt !

De vrederechter kon met moeite een juichkreet onderdrukken. Ze hadden hem ! Bakelandt zelf was in zijn macht. De hoofdman werd stevig gebonden. Hij zag bleek.

— 't Is gemeen, 't is laag om eerlijke mensen zo te behandelen ! klonk nu een krijgende stem.

Babbe Stuite kwam te voorschijn. In de vreugde om de welgelukte aanhoudingen had men aan het wijf niet meer gedacht.

— Zwijg, riep een gendarm, of we voeren u ook mee !

— Ze gaat zeker mee, sprak de vrederechter. Bindt haar !

Daar hebt ge 't recht niet toe ! schreeuwde de vrouw.

— Recht of geen recht, ge moet naar Brugge.

Barbara Bruneel ging te werk als een razende. Ze schold de politie uit. Daar viel haar blik op hare buurman.

— Gij hebt ons verraden ! kreet ze. Uw wijf is een slangenvet en gij zijt een veinzaard ! Vriendelijk over dag, maar 's nachts zendt ge de politie naar ons.

De kapitein zag De Decker met zulk een vreselijke blik aan, dat de man sidderde.

— Had ik dat kunnen voorzien ! riep de hoofdman. Ik zou u in de schouw opgehangen hebben ! Wacht, man, tot ik vrij kom !

— Daar bestaat geen hoop meer voor ! zei Kiere.

— Zwijg, dikzak. Nu zijt ge stout, omdat ik hier in banden lig. Maar als we te Hooglede roofden, waart ge zo dapper niet.

't Duurde niet lang of er stond een kar voor de deur. De gevangenen werden opgeladen.

Men keerde naar Hooglede terug. 't Een en ander moest beschreven worden. Daarmee verliep nog al wat tijd, zodat, toen de dorpelingen opstonden, de kar nog op de plaats stond.

— Bakelandt is gevangen ! Ze hebben hem ! Deze tijding liep als een vuurtje rond. Van alle kanten kwam het volk toegelopen. Geen oud wijf, geen gebrekkige bleef thuis. Bakelandt zag al die bewegingen.

— Wel, Simpelaere, sprak hij spottend, wat zegt ge er van ? En dat is al om ons.

— Er zal te Brugge nog meer volk zijn, als we op het schavot trekken, antwoordde de andere somber. Maar 't zal ons weinig baten !

— Ha ! hernam de kapitein, honend. Simpelaere is bang. Hij vreest de beul. Ja, jongen, onze kop moet er nu aan geloven.

— En dat is al uw schuld ! kreet Pieter Hemst, die al zijn vorige goede gevoelens jegens de hoofdman verloochende.

— Wel, wel, Hemst, hernam Bakelandt. Uw cel is al gereed en de plank, waarop men u zal binden, ligt reeds voor u geschaafd. Voel maar eens aan uw hals ! Ge zijt nooit van de dappersten geweest. Bereid u dus maar voor op de guillotien, anders zult ge te veel beven.

Hemst keek grimmig naar de kapitein die hij steeds met ontzag en vrees had aangekeken.

— 't Is nu geen tijd meer van spotten. Bakelandt, bromde hij.

— Schrei dan maar, 't kan me niet meer schelen wat ge doet!

— Ge zijt een lafaard!

— Zot! spotte Bakelandt, samen varen samen hangen. Ge hebt vlees met mij gegeten, ge zult nu ook wel wat droog roggebrood kunnen knabbelen. En dan. Hemst, dat koude gevoel om de hals. Ieder zijn beurt. We hebben er zoveel naar 't pierenland gezonden.

Hemst schreide.

— Wat baatten thans nog zijn tranen?

De mensen die zijn medeplichtigen waren geweest, lachen hem op de koop toe nog uit.

En de gerechtsdienaars haalden de schouders op voor wat zij lafheid noemden.

De vrederechter verscheen op de drempel van zijn woning. Het volk juichte hem toe.

—Mensen, we hebben hem toch! riep hij op blijde toon.

— 't Is maar goed ook! schreeuwde de hoofdman. Anders had ik uw dikke pens eens komen uit zijn lijf halen en ze gelegd in de plateel., die boven uw schouw staat.

De dorpelingen sidderden bij het horen dezer ruwe stem.

Ha, dat was nu die beruchte moordenaar, die Vlaanderen zo lang had doen beven! Maar gelukkig, hij zat daar stevig gebonden. Hij was gevangen.

— Nu moeten ze zeker naar Brugge? vroeg een landbouwer aan de rechter.

— Neen, we hangen af van Ieper. 't Is naar die stad dus, dat we hen brengen zullen. En van daar voert men hen naar Brugge.

Tegen zeven uur vertrok de kar. 't Was slecht weder. 't Regende geweldig. Evenwel stroomde het volk van alle kanten samen, daar waar de gevangenen voorbij trokken. Het nieuws der aanhouding had zich snel verspreid.

Talrijke gewapenden bewaakten de kar.

Te Ieper was de toeloop geweldig.

Weldra lagen de rovers in de kerker. Later werden ze in stilte naar Brugge overgebracht.

De hoofdman verried al diegenen welke nog vrij waren. Hij duidde hun verblijfplaats aan en in korte tijd was de gehele bende achter slot en grendel.

Het was de schuld van de kapitein, die de anderen voor lafaarden had uitgescholden, dat al degenen die met hem schuldig waren, werden gevat.

Hij had hen op de slechte weg gebracht, de lafaard bracht hen ook op het bankske.

Nu mocht Vlaanderen herademen.

THE FIRST BOOK OF THE
HISTORY OF THE
HAKELANDT

JAN VAN CONTICH
JOHAN VERDIJCK

DE BENDE VAN
BAKELANDT

Deel II

ANTWERPEN
UITGEVERSFIRMA L. OPDEBEEK
1955